

Konkurss „Parim tööstusmaastik“

Tööstusmaastikud kuuluvad lahutamatu osana meie igapäevaellu. Me näeme maastikus tootmisrajatise, ehitise, korstna-suitsu ja tolmu, möödume võsastunud jäätmaadest, räpastest tehasehoovidest ja tööstuskvartalitest ning halvemal juhul tunneme õhus ebameeldivat lõhna, mis võib hoopis kaugemal asuvast tootmishoonest tuulega meieni jõuda. Varasema perioodi tööstus vajas ulatuslikke tööstusrajatise, mis nüüdseks, eriti väiksemates linnades ja asulates, on oma funktsioonid kaotanud ning seisavad tühjalt lagunedes, mõjutades oluliselt linnapilti ja ümbritsevat keskkonda.

Konkursi peamiseks eesmärgiks on motiveerida positiivsete näidete kaudu tööstuskomplekside omanikke rohkem mõtlema tootmisega seotud esteetilistele ja keskkonnakaitselistele aspektidele:

- toimetulek tootmishoonete ja -rajatiste esteetilise ja keskkonnakaitselise väljakutsega;
- tööstusrajatiste ja nende ümbruse heakorra ning kujundusliku taseme parandamine;
- rahvuslipu vääriline eksponeerimine tööstushoonete kompleksis.

Konkurss on kavandatud kahetasandilisena:

- piirkondlik, s.o maakondade ja suuremate linnade (Tallinn, Tartu, Narva, Pärnu) tasand;
- üleriigiline tasand.

Auhinnale võivad kandideerida tööstused nii vanades rekonstrueeritud tootmishoonetes, kui ka kriteeriumidele vastavad uusehitised, samuti karjäärialad ja rekultiveeritavad jäätmaad.

Parimate väljaselgitamisel arvestatakse:

- sulandumist ümbruskonda või positiivset kontrasti ümbruskonnaga;
- looduskeskkonnast tulenevate eelduste oskuslikku kasutamist;
- rekonstrueeritud objekti või kompleksi eeskujuväärivat rekonstrueerimist;
- lahenduse originaalsust;
- rahvuslipu eksponeerimist;
- erilist taimekollektsiooni;
- tähelepanuväärset üksikelementi;
- märkimisväärset arhitektuurset lahendust ja ansamblilisust;
- omanäolisust, isikupära;
- lahenduse ratsionaalsust;

Piirkondlikele hindamiskomisjonidele esitatakse järgmised andmed:

- objekti nimi ja asukoht;
- omaniku või haldaja nimi;
- täpne aadress;
- telefoninumber, e-posti aadress.

Hajaasustuses paiknevatele objektidele on soovitatav lisada konkreetsed teejuhised.

Komisjoni hindamistulemuste alusel selgitatakse välja parim tööstus- ja/või tootmisettevõtte piirkonnas. Piirkondade parimad esitatakse hindamiseks vabariiklikule komisjonile. Piirkondliku komisjoni liige tutvustab piirkondlikul konkursil võitnud objekti üleriigilisele komisjonile, esitades objekti fotod ja lühikirjelduse, mis käsitleb parimate väljaselgitamise alapealkirja all väljatoodud aspekte.

Konkursi tulemuste avalikustamine

Tulemused tehakse teatavaks ja tunnustamine toimub augustikuus üheaegselt Eesti Kodukaunistamise Ühenduse suvise aastapreemiade „Eesti kaunis kodu“ kätteandmisega.

TÖÖSTUSMAASTIKU HINDAMISKRITEERIUMID

Hindamisel käsitletakse viit suurt teemaderingi: terviklikku ruumimõju, keskkonnakaitselisi abinõusid, heakorda, haljastust ja väikevorme. Teemade alapunkte eraldi ja ühekaupa ei hinnata, pigem on need allpool toodud teemade sisu selgitamiseks.

Terviklik ruumimõju:

- rajatise tervikpilt ja maastiku mõju / tootmishoonete ehituslik olukord, eraldi tuua välja märkimisväärne arhitektuurne lahendus selle olemasolul;
- tootmishooned koos oma mõjuruumiga – moodustavad terviku, on funktsionaalsed, mõjuv üldpilt jne;
- tootmisala piirid, servavööndid, barjäärid, kaitseistandike olemasolu, ja nende korrasolek. Häired, kahjustused (probleemsed piirkonnad), nende mõju ümbritsevale maastikule.

Keskkonnakaitselised abinõud:

- asutuse/tootmisettevõtte keskkonnapoliitika – keskkonda säästva tehnoloogia kasutamine, väljaarendamine, kvaliteetse elukeskkonna säilitamine (nt välditakse õhureostust, rekultiveeritakse vanu kaevandusi, kaitstakse põhjavett, rajatakse haljastust jne);
- keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamine, kasutuselevõtt. Ettevõttele on väljastatud keskkonnajuhtimisstandard ISO 14001:2004 või on taotlemisel;
- rakendatakse keskkonda säästvaid tehnoloogiaid, säilitades ökoloogilist tasakaalu;
- efektiivne ressursside kasutamine tootmisel;
- tehtud on keskkonnariskide analüüs;
- jäätmeseadusest on kinni peetud;
- tulevikku suunatud tehnoloogiate kasutamine;
- töötajate keskkonnateadlikkuse parandamine.

Heakord:

- tööstusmaastiku hea korrastatus (kuskil ei vedele tootmis- ja tööstusjäätmeid);
- vanade karjääride, kaevanduste, rajatiste jms rekultiveerimine;
- hoonete ja nende lähiümbruse korrastatus;
- teede seisundi ja sobivuse hindamine, katendite valik jms.

Haljastus ja selle seisund:

- puude, põõsaste hooldatus, sobivus keskkonda, kaitseistandike hooldatus;
- haljastuse kujundatus ja selle esteetilisus;
- muru ja niidualade seisund.

Väikevormid, nende seisund ja sobivus:

- lipuvarras;
- piirded ja väravad;
- puhkekohad – istepingid, prügikastid jms;
- viidad, sildid, logo, reklaam jms;
- välisvalgustus.

Võitjad:

2006 Kohtla kaevandusmuuseum ja tuhamäed

2007 BLRT Grupp AS Tallinnas

2008 Balti Elektriijaam Narvas

2009 AS Ensto Ensek Keilas Harjumaal

2010 Võru linna keskkonnajaam

2011 Otepää Lihatööstus Edgar OÜ Vana-Otepää külas Otepää vallas Valgamaal

2012 Jaagumäe Talu tootmiskompleks Navi külas Võru vallas Võrumaal

2013 OÜ Sadala Agro Sadala alevikus Torma vallas Jõgevamaal

2014 AS OG Elektra tootmiskompleks Tobia külas Rakvere vallas
2015 autasu ei antud
2016 OÜ NARMA vaibavabrik Raudtee tänaval Lihula linnas Läänemaal
2016 Koidula raudteepiirijaam Matsuri külas Värskas vallas Põlvamaal
2017 AS Nakro Narvas
2018 Balti Jaama Turg Tallinnas
2019 Aparaaditehase taskupark Tartus
2019 Eesti Meremuuseumi Lennusadam Tallinnas
2020 AS Vireen Lääne-Virumaal
2021 Vilja talu Mulgi vallas Viljandimaal
2022 Värskas sadam koo promenaadiga Võrumaal